

ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದಾಗ ಅವರಲ್ಲೂ ಅದರಿಂದ ಶಕ್ತಿಯ ಸಂಚಾರವಾಗಿ ಆ ಮಂತ್ರವು ಸಿದ್ಧಮಂತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ.

೨. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಂತ್ರಕ್ಕೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
೩. ಮಂತ್ರವು ಒಂದು ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಅನುಷ್ಟುಪ್ ಇತ್ಯಾದಿ.
೪. ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿನೀಡುವ ಬೀಜಮಂತ್ರ ಅಥವಾ ಬೀಜವೊಂದಿರುತ್ತದೆ.
೫. ಸಾಧಕನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಜಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಹಾಗಾದಾಗ ಆ ಮಂತ್ರದ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ.
೬. ಮಂತ್ರಗಳು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳಿದ್ದರೂ ಒಂದೇ ಅದ್ವಯವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಇವು ನಮೂದಿಸುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ಸಾಧಕರು ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಅದ್ವೈತವೂ ಪರಮವೂ ಆದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಆಯಾ ಇಷ್ಟ ದೇವತೆಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, “ತಾಯಿಯು ಕೃಪೆಮಾಡಿ ನಿರ್ಗುಣ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ಅನುಭವವನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲಳು.”

ಕೆಲವು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಸಾಧಕರು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಆಯಾ ದೇವತೆಯ ರೂಪಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಗುಣ ಮಂತ್ರಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ, ಓಂ ಸರಸ್ವತ್ಯೈ ನಮಃ, ಓಂ ಶ್ರೀ ಮಹಾಗಣಪತಯೇ

ನಮಃ, ಓಂ ಶ್ರೀರಾಮಾಯ ನಮಃ, ಓಂ ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾಯೈ ನಮಃ, ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ, ಓಂ ನಮೋ ಭಗವತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ ಇತ್ಯಾದಿ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪಂಚದೇವತಾ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರಗಳೂ ಇವೆ. ಓಂಕಾರವನ್ನು ಜಪಿಸುವವರು ನಿರ್ಗುಣ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿದಾಗ ಅದರಿಂದ ನಿರ್ಗುಣ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ಅನುಭಾವವು ಆಗುವುದು ಎಂದು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಸೋಹಂ, ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳೂ ಕೂಡ ನಿರ್ಗುಣ ಮಂತ್ರಗಳು. ಆದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಳಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಓಂಕಾರವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಂತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಆತ್ಮಂತ ಪವಿತ್ರವಾದ ಹಾಗೂ ಶಕ್ತಿಯುತವಾದ ಮಂತ್ರ.

ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ತನ್ಮೂಲಕ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವುದು ಸಾಧಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಗುರು ದೊರೆತರೂ, ಆತ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದರೂ, ಪವಿತ್ರ ಮಂತ್ರ ನೀಡಿದರೂ, ಎಲ್ಲವೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಒಂದರ (ಮನಸ್ಸಿನ) ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಏನೂ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿರಂತರ ಅಭ್ಯಾಸವೇ ಮಂತ್ರಜಪದ ಮೂಲಸೂತ್ರ. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಾಂತರ ಜಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದರು ಹಾಗೂ ಇತರ ಶಿಷ್ಯರು ತೀವ್ರ ಸಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಜಪದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಂತ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಇವರೆಲ್ಲ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಜಪದಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ದಿವ್ಯತ್ರಯರ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಟ್ಟು ಮುನ್ನಡೆಯೋಣ.

ಜಪವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು?

ಶಿಷ್ಯ: ಜಪ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದರ ಅರ್ಥದ ಮೇಲೂ ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಓದಿರುವೆನು. ಅದನ್ನೇ ಕೆಲವರು ಹೇಳುವುದನ್ನೂ ಕೇಳಿರುವೆನು. ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಗೆ ಆಲೋಚಿಸುವುದು. ಪದಶಃ ಅಥವಾ ಪೂರ್ತಿ ಮಂತ್ರವನ್ನೋ?

ಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದರು: ಹಾಗಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಕೂಗುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ನಿನ್ನ ಆಕಾರವೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವುದು. ಇದರಂತೆಯೇ ಮಂತ್ರ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಜನಿಸುವ ಆಕಾರ ಕೂಡ.

ಶಿಷ್ಯ: ನಾನು ಜಪವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಲಿ? ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಥವಾ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಮಾಡಲಿ?

ಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದರು: ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಿನಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡು. ಯಾರಾದರೂ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದರೆ

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಎರಡು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ತುಟಿ ಅಲ್ಲಾಡಬೇಕು.

ಜಪ, ಧ್ಯಾನ ಇವೇ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಹಾರ. ಇವೇ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಮೊದಲು ಸರಿಯಾಗಿ ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಜಪವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದೇ ಇದ್ದರೂ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬಿಡಕೂಡದು. ಅಭ್ಯಾಸಬಲದಿಂದಲೇ ನಾವು ಎಷ್ಟೋ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಪ್ರತಿದಿನ ಎರಡು ಗಂಟೆ ಧ್ಯಾನ, ಜಪ, ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಇವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾಧಕನಿಗೆ ಏಕಾಂತವಾಸವೂ ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ. ಒಂದು ತೋಟದ ಮೂಲೆಯ ನಿರ್ಜನಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೋ, ನದೀತೀರದಲ್ಲೋ, ಒಬ್ಬನೇ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯುವುದರಿಂದಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದು.

(‘ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ವಚನಸುಧೆ’, ಪು. ೯೨)

ಯಜ್ಞಾನಾಂ ಜಪಯಜ್ಞೋಽಸ್ಮಿ

ಸ್ವಾಮಿ ಶಿವಾಕಾಂತಾನಂದ

ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಭಾರತೀಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಜಪಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತೊಂದನ್ನು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಕೇರಳದ ಕಾಲಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆದ್ವೈತ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಲೇಖಕರು. ಇವರು ಬರೆದ ಹಲವು ಲೇಖನಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಹತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ವಿಭೂತಿಯೋಗವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು ಯಾವುದೋ, ಭಗವಂತನ ಆ ಆವಿರ್ಭಾವವೇ ವಿಭೂತಿ.

**ಏತದ್ಯೋನೀನಿ ಭೂತಾನಿ ಸರ್ವಾಣೀತ್ಯುಪಧಾರಯ |
ಅಹಂ ಕೃತಸ್ಸ ಜಗತಃ ಪ್ರಭವಃ ಪ್ರಲಯಸ್ತಥಾ || (2.೬)**

“ಸ್ಥಾವರ, ಜಂಗಮ ರೂಪದ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳ ಮೂಲವೂ ನಾನೇ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತಿನ ವಸ್ತುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಲಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನೂ ನಾನೇ.”

**ಮತ್ತಃ ಪರತರಂ ನಾನ್ಯತ್ ಕಿಂಚಿದಪ್ಯಿ ಧನಂಜಯ |
ಮಯಿ ಸರ್ವಮಿದಂ ಪ್ರೋತಂ ಸೂತ್ರೇ ಮಣಿಗಣಾ ಇವ || (2.೭)**

“ನನಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ (ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದೆಲ್ಲ ನನ್ನ ವಿಭೂತಿಯೇ). ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠವಸ್ತುಗಳು ನನಗೆ ಅಲಂಕಾರವೋ ಎಂಬಂತೆ ಮಣಿಹಾರವಾಗಿ ಸೂತ್ರಾತ್ಮನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.” ಏಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಈ ಶ್ಲೋಕದ್ವಯದ ಭಾವನೆಯನ್ನೇ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿ, ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಉತ್ತಮವಾದುದೆಲ್ಲಾ ತಾನೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಯಜ್ಞ - ಮಾನವಕುಲದ ಆತ್ಮನೃತ ಆವಿಷ್ಕಾರವೇ ಈ ಯಜ್ಞ ಕಲ್ಪನೆ. ಯಜ್ಞ ಧಾತುವಿನ ಅರ್ಥ, ಅರ್ಪಿಸುವುದು. ತನ್ನದು ಎಂಬ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ನೀಡುವುದು. ಪೂಜಾಭಾವದಿಂದ ಅರ್ಪಿಸುವುದೂ ಸಹ ಯಜ್ಞ. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಕಾರ ದ್ವಿಜನು ಈ ಐದು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಬೇಕು: ಭೂತಯಜ್ಞ,

ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ, ದೇವಯಜ್ಞ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ, ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ. ತ್ಯಾಗ ಮನೋಭಾವನೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಪರದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದೆಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ಇತ್ತು. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಫಲಗಳ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣವೂ, ಅಲ್ಪಾವಧಿಯೂ, ಕಿರಿಸುಖದ ಜೊತೆಗೆ ಹಿರಿದುಃಖವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುವ ಸ್ವಭಾವವಾದ್ದರಿಂದ ಪರಿಹಾರವೇನೆಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಮೊದಲು ನಮ್ಮೊಡನಿರುವ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಪುಣ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ, ಮೇಲಿನ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮ ವಸ್ತುಗಳ ಸಮರ್ಪಣೆಯಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಫಲಗಳ ಆನ್ವೇಷಣೆಯೇ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತ. ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯನಾದ ಅಗ್ನಿಯ ಮೂಲಕ ನೀಡುವ ಆಹುತಿಗಳು ಆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂಲಕ ತೃಪ್ತರಾದ ಆ ದೇವತೆಗಳು ನಿವೇದನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ದಿವ್ಯವಾದ, ದುಃಖವಿಲ್ಲದ, ಶಾಶ್ವತವಾದ, ದೊರೆತ ಫಲವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ದೀರ್ಘಕಾಲ (ಅಮೃತಪಾನವೇ ಮುಂತಾದ) ಅನುಭವಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಯೋಜನೆ ಈ ಯಜ್ಞ. ಯಜ್ಞವು ಪ್ರಬಲ ಪುರುಷಯತ್ನದಿಂದ ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ, ದೀರ್ಘವಾದ ಉತ್ತಮ ಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ವೈದಿಕ ವಿಧಾನ. ವಿಧಿ, ಅನುಷ್ಠಾನಗಳು ಕರ್ಮಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿರುವ ವಿಷಯ. ಮಂತ್ರ, ಉಪಾಸನೆಗಳೆಲ್ಲ ಯಜ್ಞ-ಯಾಗಾದಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಂಗಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸಾತ್ವಿಕ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ, ಶಕ್ತುತ್ಪಾದಿಂದ, ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿ ಯಾಗುವವರೆಗೂ ನಿರಂತರ ಮಾಡುವ ಯತ್ನ. ಇವು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭ

ದ್ದೆಂದು, ಹೀನವಾದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಿ. ದೃಢ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದ, ಇಂದಿಯನಿಗ್ರಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಕರ್ಮವು ಚಿತ್ತಶಕ್ತಿಗೆ, ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕರ್ಮಗಳು ಅನರ್ಥವೆಂದು ಶಂಕಿಸಬಾರದು. ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಯೆಂದರೆ:

▶ ನಿತ್ಯ, ನೈಮಿತ್ತಿಕ, ವ್ರತ, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮುಂತಾದ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ಅನುಸರಿಸುವುದು. ಯಾವ ಕಾರ್ಯವಾದರೂ ಸರಿ, ನಿಯಮಿತವಾಗಿ, ನಿರಂತರವಾಗಿ ಏಕಾಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಶುದ್ಧವಾಗಿ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವ.

▶ ದೇಶ, ಕಾಲ, ಪರಿಕರಣ, ಮಂತ್ರ, ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದೋಷವಿರದಂತೆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸುವುದು.

▶ ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಂದ್ರಿಯ ಪ್ರಲೋಭನೆ, ಮನೋ ಚಾಂಚಲ್ಯ, ಸ್ವಕ್ಷಂದನ ವನಿತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನ. ಇಂದ್ರಪದವಿಯೇ ಮುಂತಾದ ದಿವ್ಯ ಭೋಗಗಳಿಗಾಗಿ ಕುದ್ರ ಭೋಗಗಳ ತ್ಯಾಗ.

▶ ಬಾಹ್ಯ ಹಾಗೂ ಆಂತರಿಕ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕಳಂಕವಾಗಿ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಯಜ್ಞಫಲ ದೊರಕುವುದೆಂಬ ದೃಢ ನಂಬಿಕೆ. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾ, ಭಾವನೆಗಳ ದೋಷವೇ ಹೊರತು ಶ್ರುತಿದೋಷವಲ್ಲವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ.

ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯವು ಆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ದೇವತೆಗಳು ಯಜ್ಞಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಅಭೀಷ್ಟ ವರಪ್ರದಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಯಜ್ಞಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣ ಬಲದಿಂದಲೇ ತಕ್ಕ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ನಡೆದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ ಏಕೆಂದರೆ ಆಸ್ತಿಕರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾದ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮವೆಂಬ ದೋಷವಿದ್ದರೂ ಉಳಿದದ್ದೆಲ್ಲ ಆತ್ಮಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮನೋಭಾವನೆಗಳು. ಈ ಕಾಮವನ್ನು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ಉಂಟಾಗುವುದು ಭಕ್ತಿ, ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ ಉಂಟಾಗುವುದು ಜ್ಞಾನ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಕ್ರಮ.

ಇನ್ನೊಂದು, ನಾವು ಮಾಡುವ ಸ್ವಧರ್ಮವೂ ಯಜ್ಞವೇ, ಸಮರ್ಪಣಾಭಾವದಿಂದ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವೂ ಯಜ್ಞವೇ. 'ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ ತಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಂ ವಿಂದತಿ ಮಾನವಃ।' (ಗೀತೆ, ೧೮.೪೬). ಶಾರೀರಿಕ, ಇಂದ್ರಿಯ, ಪ್ರಾಣ, ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಯಜ್ಞರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವುದು. ದೇವತಾರ್ಪಣ ಭಾವದಿಂದ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯವೆ. ವೈದಿಕಯಜ್ಞವು ದ್ರವ್ಯಯಜ್ಞವಾದರೆ, ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಮರ್ಪಣಾ ಭಾವದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಜ್ಞಾನಯಜ್ಞ. ('ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಪಣಂ ಬ್ರಹ್ಮಹವಿ...' (ಗೀತೆ, ೪.೨೪) ಶ್ಲೋಕದಿಂದ 'ಶ್ರೇಯಾನ್ ದ್ರವ್ಯಮಯಾದ್ಯಜ್ಞಾದ್ ಜ್ಞಾನಯಜ್ಞಃ...' (ಗೀತೆ, ೪.೩೩) ವರೆಗೆ ಹಾಗೂ 'ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿದಗ್ಧಕರ್ಮಾಣಂ ತಮಾಹುಃ ಪಂಡಿತಂ ಬುಧಾಃ' (ಗೀತೆ, ೪.೧೯) ನೋಡಿ.) ಈ ವಿಷಯವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಧುನಿಕ ಯುಗಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಪಾಸನೆಗಳು - ಕೇವಲ ಕರ್ಮದ ಜೊತೆಗೆ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಜೊತೆಗೂಡಿಸುವ ಯತ್ನವೇ ಉಪಾಸನೆ. ಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಣವ, ಅಗ್ನಿ, ಆಕಾಶ, ಆದಿತ್ಯ, ಗಾಯತ್ರಿ, ಮುಂತಾದವು ವೈದಿಕ ಆಲಂಬನಗಳು. ದಹರವಿದ್ಯೆ, ಗಾಯತ್ರಿಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸನೆ, ಶಾಂಡಿಲ್ಯವಿದ್ಯೆ, ಕೋಶವಿದ್ಯೆ, ಪುರುಷವಿದ್ಯೆ ಮುಂತಾದವು ಉಪಾಸನೆಗಳು. ಮುಂದೆ ಇವೇ ವೇದಾಂತದ ಸ್ವರೂಪಾನುಸಂಧಾನಕ್ಕೂ, ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಜಪಸಾಧನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೂ ಸೋಪಾನವಾಯಿತು. ಆಲಂಬನಕ್ಕಿಂತ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಬಾರದಂತೆ ನಡೆಸುವ ಸತತವಾದ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯೇ ಮಾನಸಿಕ ಕರ್ಮ, ಉಪಾಸನೆ. ಈ ಉಪಾಸನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪಾಸ್ಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ನಾನೇ ಎಂದು ಅಥವಾ ಈಶ್ವರನೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಪಾಸಿಸಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ - 'ಯೋಽನ್ಯಾಂ ದೇವತಾಮುಪಾಸ್ಯೇಽನ್ಯೋಽಸಾವನ್ಯೋಽಹಮಸ್ಮೀತಿ ನ ಸ ವೇದ ಯಥಾ ಪಶುರೇವಂ ಸ ದೇವಾನಾಂ' (ಬೃ. ೧.೪.೧೦). ಈ ರೀತಿಯ ಉಪಾಸನೆ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಗೂ, ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೋಬಲವು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಕರ್ಮಗಳೊಡನೆ ಉಪಾಸನೆಗಳನ್ನು ಜೊತೆಗೂಡಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಮನಶ್ಚಕ್ತಿ, ಸಂಯಮ, ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಜೊತೆ ಉನ್ನತವಾದದ್ದನ್ನು ಪಡೆಯುವ ತೀವ್ರ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಕರ್ಮ, ಕರ್ಮಉಪಾಸನೆ ಸಮುಚ್ಚಯ, ಕೇವಲ ಉಪಾಸನೆ ಇವು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೋಪಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ಉನ್ನತಲೋಕವನ್ನೂ ಪಡೆಯಬಹುದು ಮತ್ತು ಪುನರಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಉಪಾಸನೆಗಳು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯತೆಯೆಂದರೆ ಶಂಕರರು ವಿವರಿಸುವಂತೆ 'ರಹಸ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯಾತ್, ಮನೋವೃತ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ಯಾಚ್ಚ' (ಭಾಂ. ಉಪೋದ್ಭಾತ ಭಾಷ್ಯ). ಶಾಸ್ತ್ರ, ಗುರು-ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬರುವುದರಿಂದ ಇವೆರಡೂ ರಹಸ್ಯವಿದ್ಯೆ. ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಸಮಾಧಾನ, ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗದ ಸ್ವರೂಪಾನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನ ಎಂಬ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ಯತೆ. ಜಪವೂ ಸಹ ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ರಹಸ್ಯಮಂತ್ರ, ರಹಸ್ಯವಿದ್ಯೆ, ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ತದೇಕಚಿತ್ತದಿಂದ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ಉಪಾಸನೆ ಎಂಬ ಮನೋವೃತ್ತಿ. ಈ ಉಪಾಸನೆಯ ತಂತ್ರವೇ (technique) ಮುಂದೆ ಯೋಗ, ತಂತ್ರ, ಭಾಗವತ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ, ಜಪ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಂತ್ರಜಪವು ಮಂತ್ರಾ ವರ್ತನೆ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರತೀಕೋಪಾಸನೆ ಎಂಬ ಕೇವಲ ಮಾನಸಿಕ-ಆಂತರಿಕ ಯಜ್ಞವಾದ್ದರಿಂದ ಉಪಾಸನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ - "ಯಜ್ಞಾನಾಂ ಜಪ ಯಜ್ಞೋಽಸ್ಮಿ."

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದವೂ ಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಥವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಒಂದೇ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಎರಡು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಿತ್ರ ಎಂದರೆ ಸೂರ್ಯನೂ, ಗೆಳೆಯನೂ. ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಾಚಕನ ಭಾವವನ್ನರಿತು ಅರ್ಥಗ್ರಹಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದವು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ತರಂಗಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದವೂ ಮನೋತರಂಗವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನೃತ್ಯವಸಾನದಲ್ಲಿ ನಟರಾಜನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ಡಮರು ಬಾರಿಸಿದಾಗ ಹೊರಟ ಪ್ರಥಮ ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳೇ 'ಅ, ಇ, ಉ.'

ಅನುತ್ತರವಾದ 'ಅ'ಕಾರ ಸೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಿತಿ; 'ಇ'ಕಾರ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆರಂಭದ ಮೂಲ; 'ಉ' ಉನ್ನೇಷ ಉಬ್ಬುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿ, ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಶಬ್ದದಿಂದ ಉಂಟಾದವು. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಶಿವನಿಂದ, ಮೂಲಶಕ್ತಿಯಾದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಮಯಿ ಹೊರಬಂದಳು. ಈ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪ್ರಥಮ ಕಂಪನದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ್ದು ನಾದ. ಈ ಕಂಪನವು ಸಾಂದ್ರವಾಗಿ(concealed, compressed) ಬಿಂದು(nucleus) ಹೊರ ಬಂದಿತು. ಬಿಂದುವು ಮತ್ತೆ ನಾದವಾಗಿ ಸಿಡಿದು ಮಂತ್ರಬೀಜ ವರ್ಣಗಳು ಉಂಟಾದವು. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿವೆ ಈ ಬೀಜಮಂತ್ರಗಳು. ಅವನೇ ಪ್ರಥಮಗುರುವಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಮಂತ್ರವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಸರಿಸಿದನು. ಮಂತ್ರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದಗಳಂತೆ ವರ್ಣಸಮೂಹ ವಲ್ಲ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಚ್ಛಕ್ತಿ ಅಡಗಿದೆ. ಒಂದು ಅಣುಬಾಂಬಿನಲ್ಲಿರುವ ಆಪಾರ ಶಕ್ತಿಯಂತೆ. ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಚ್ಛಕ್ತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಹೊರ, ಒಳ, ಆಳದಲ್ಲಿರುವ ಪದರಗಳೂ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಶಬ್ದವೂ ತರಂಗವಾಗಿರುವಂತೆ ಮನಸ್ಸೂ ಸಹ ತರಂಗರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪತಂಜಲಿಯು ಇದನ್ನು ಚಿತ್ರವೃತ್ತಿಯೆಂದು ಕರೆದರೆ, ವ್ಯಾಸರು ಸರೋವರದ ಅಲೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮನಸ್ಸೂ, ಶಬ್ದವೂ ಭೂತ ತನ್ಮಾತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗಿವೆ. ಮಂತ್ರಗಳ ಕಂಪನವು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ದಿವ್ಯ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಜಪ, ಗುರುವಿನ ಕೃಪೆ, ಇಷ್ಟ ದೇವತೆಯ ಕೃಪೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ (ಸಿಂಕ್ರೊನೈಸ್ ಆದಾಗ) ಮನಸ್ಸು ಬೇಗ ಮಾರ್ಪಾಟಾಗುತ್ತದೆ.

ವೈದಿಕ ಯಜ್ಞಗಳು ಹೇಗೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧನೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮಂತ್ರಜಪವೂ ಸಹ. ಮಂತ್ರವು ಆ ಪರ ಬ್ರಹ್ಮನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಕಾರವನ್ನು ಸಾಧಕನಿಗಾಗಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮಂತ್ರವು ಆನೇಕ ಕಾಲದಿಂದ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಶಕ್ತಿಯು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು 'ಮನನಾತ್ ತ್ರಾಯತೇ ಇತಿ ಮಂತ್ರಃ' - ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಮಂತ್ರದಿಂದಲೇ ದೇವತೆಯ ಪ್ರಸವವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರವು ಶಬ್ದ, ದೇವತೆಯು ಅರ್ಥ. ಜಪ ಮಾಡುವಾಗ ನಮ್ಮ ಮೇಲ್ಕಣ್ಣಿನ ತುಟಿಗಳು ಶಿವ-ಶಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪ. ಇವೆರಡರ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಬರುವ ಶಬ್ದ ಸಂತಾನವೇ ಇಷ್ಟದೇವತೆ. ಸಾಧಕನು ಹೀಗೆ ದೇವತೆಯನ್ನೇ ಉತ್ತತ್ತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ದೇವತೆಯು ಅವನ ಸಂತಾನ.

ಪರಂಪರೆಗೆ ಶರಣಾದ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಭೂತಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಗುರುವು ಪೂರ್ವಜನ್ಮಸ್ಮಾರ, ಮನೋಗುಣಕ್ಕೆನುಗುಣವಾಗಿ ಸ್ಥೂಲವಾದ ಶಬ್ದದಿಂದ (ವೈಖರೀ) ಮಂತ್ರವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಿವಿಯೊಳಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗುರುವು ಎಷ್ಟೇ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಯಲ್ಲೇ ಜಪ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಶಿಷ್ಯನು ಆ ಸ್ವರದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಧಕನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಈ ಮಂತ್ರಬೀಜವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದರೂ ನಾಶವಾಗದೆ ವೈಖರೀ, ಮಧ್ಯಮಾ, ಅಜಪಾ, ಪರಾ ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ತಲುಪುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಇವು ಎಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಿಷ್ಯ ಸಮರ್ಥನಾದರೆ ಮಂತ್ರವು ನೀಡಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕಾಶೀಪುರದಲ್ಲಿ ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ರಾಮನಾಮ ವನ್ನಿತ್ತರು. ನರೇಂದ್ರ ಎಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿದನೆಂದರೆ ಬಂಗಲೆಯ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಹಾದಿಯನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಜೋರಾಗಿ ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಮೂಲಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಈ ಮಂತ್ರವಿದ್ಯೆಗೂ, ವೈದಿಕ ಉಪಾಸನೆಗೂ ಶಂಕರರು ತಿಳಿಸಿರುವ 'ರಹಸ್ಯಸಾಮಾನ್ಯಾತ್' ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಮುದ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗುರುಪರಂಪರೆಗೆ ಶರಣಾಗಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲ, ತಾತ್ವಿಕ ಕಾರಣ ಇದೆ. ಮಂತ್ರವು ಸ್ಥೂಲವೆಂಬ ಸಿವ್ವೆ(ಶಬ್ದ)ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಮೂಲ ನಾದಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿರುಳೊಳಗೆ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇದೆ. ಗುರುವಿತ್ತ ಮಂತ್ರದ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯೇ ಜಪ. ಸಾಧನೆಯ ಘರ್ಷಣೆ ಯಿಂದ ಸಿವ್ವೆ ಉದುರಿ ತಿರುಳು ಮನೋಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಕುರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅತಿಯಾದ ಆವರ್ತನೆಯಿಂದ ಶಬ್ದಾರ್ಥವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ಮಂತ್ರಚೈತನ್ಯ. ಮಂತ್ರದೇವತೆಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಮಂತ್ರಚೈತನ್ಯದ ಪ್ರಥಮಕ್ರಿಯೆ ಉಳಿದ, ಹೊಸದಾಗಿ ಕೂಡಿದ ಚಿತ್ತಮಲವನ್ನು ಕಟ ರೇಣುವಿನಂತೆ (Alum) ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮಂತ್ರಸ್ನಾನವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಂತ್ರ ಜಲವು ಗಂಗೆಗಿಂತ ಪವಿತ್ರ. ದ್ವಿತೀಯ ಕ್ರಿಯೆ ಮಲಗಿರುವವನನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಎಬ್ಬಿಸುವಂತೆ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವುದು. ಜಡವಾದ ದೇವತೆಯು ಈಗ ಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತದೆ, ಅದರ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ಚಲಿಸಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ, ಮನಸ್ಸು ದೈವೀಮಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಪವು ರಸಮಯವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಸಾಧಕನು ಮಂತ್ರದಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಪಂಚಾಮೃತಾಭಿಷೇಕ, ಸ್ನಾನ, ವಸ್ತ್ರ, ಗಂಧ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿ ಯತ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಭಗವಂತನ ನಾಮರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಂದಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ನ್ಯಾಸ. ಕ್ರಮೇಣ ಈ ಮಂತ್ರ ನಾದವೂ, ಅದರ ಅರ್ಥವೂ ಮೂಲವಾದ ಅಖಂಡ ನಾದದೊಡನೆ ಲಯವಾಗಿ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಧಕನು ಮನಸ್ಸು ವಿಮುಖವಾಗುವವರೆಗೂ ಜಪಮಾಡಿ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೊರಬರುತ್ತಾ, ಜಪ ಸಮರ್ಪಣೆ, ನಂತರ ಗುರುಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಸನದಿಂದ ಹೊರಬರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸಾಧನಾಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಇಷ್ಟ ದೇವತೆಯ ಸಾಮೀಪ್ಯ, ಸಾಯುಜ್ಯ, ಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಪಡೆಯುವವರೆಗೂ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಭಗವಂತನು ಕೈಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಗುರುವು ಹಿಂದೆ ನಿಂತೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಸಾಧಕನ ಮನಸ್ಸು ಭೂಮಿ, ಬಿಂದುವು ಮಂತ್ರ ಬೀಜಾರ್ಥಗಳು. ಬೀಜವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಆ ವಸ್ತುವಿನ ಸಾಂದ್ರಸ್ಥಿತಿ (condensed state).

ಭಗವಂತ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಾಳದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ಹೃದಯ ರತ್ನಾಕರನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಜ್ರ ವೈಡೂರ್ಯಗಳು ಚೆಲ್ಲಿವೆ. ಇವುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೌಕಿಕ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿರದೆ, ಯಥಾರ್ಥ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಒಗೊಡುತ್ತವೆ, ಈ ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನಗಳು. ನಿರಂತರ ಜಪವೆಂಬ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಮೇಲೆದ್ದು ನಗೆಸೂಸಿ, ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಷಟ್ಕೃತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೇಲೇರಿ ಹೃತ್ತುಂಡರೀಕದಲ್ಲಿ